

Policjanci w służbie historii

https://policjanciwhistorii.ipn.gov.pl/pol/form/r1831691903215,Joanna-Przybyla.html
25.04.2024, 15:57

Jacek Kurowski

[Powrót](#)

Nazwa
szkoły

Zespół Szkół nr 24 w
Bydgoszczy im. Mariana
Rejewskiego, XII Liceum
Ogólnokształcące

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Jacek Kurowski

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Joanna Przybyła

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Anna Wiktoria Wierzbicka

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Róża Wiktoria Wronecka

Miejsce pamięci

Nazwa
miejsca

Cmentarz parafialny
rzymsko-katolicki w
Świekatowie

Lokalizacja

Dokładny
opis
miejsca

Katyńskie Dęby Pamięci
sadzi się w celu
upamiętniania osób
zamordowanych w
Katyniu, Miednoje, Twerze
i Charkowie od 2008 roku.
W ten sposób realizowany
jest program społeczny
pod nazwą „Katyń...
ocalić od zapomnienia”.
Drzewa te mają
podtrzymać pamięć
wśród młodszych pokoleń
o osobach walczących za
wolną Polskę. Akcja

sadzenia dębów jest współrealizowana z innymi państwami. Każdy żywy pomnik pamięci posiada tabliczkę z danymi osoby, której jest poświęcona.

Dąb Pamięci Józefa Deręgowskiego został posadzony podczas uroczystości 4 września 2011 roku, w województwie kujawsko-pomorskim, powiecie świeckim, gminie Świekatowo, w diecezji pelplińskiej, dekanacie lubiewskim, parafii Świekatowo. Wzięli w niej udział m. in. Wojewoda Ewa Mes, policjanci ze Świecia, ks. Ryszard Pełech, samorząd gminy Świekatowo wraz z gimnazjalistami i lokalną społecznością. Tego samego dnia został również upamiętniony najbliższy przyjaciel Józefa, policjant oraz komendant posterunku w Świekatowie - Leonard Gaca. Na ceremonii zgromadzili się najbliżsi obu rodzin. Zjawił się syn Józefa Deręgowskiego - Witold Deręgowski. Wspomniał, że jest wdzięczny i cieszy się z takiego uhonorowania swojego ojca. Wcześniej miejscem pamięci była tylko tabliczka na cmentarzu w Miednoje, gdzie była ukryta wśród innych takich samych płyt. Teraz pomnik jest widoczny i położony w pobliżu miejsca zamieszkania rodziny, co na pewno jest ułatwieniem do składania wiązanek i częstszego odwiedzania miejsca pamięci. Drzewo nie bez powodu zostało posadzone właśnie w tym miejscu.

Jest to miejscowość szczególnie bliska sercu policjanta. Pełnił służbę na posterunku w Świekatowie wraz z Leonardem Gacą do września 1939 roku. Niedaleko również znajduje się Wałdowo, czyli miejsce urodzenia Józefa. Pomnik znajduje się na niewielkim cmentarzu obok kościoła parafialnego. W centrum miejsca spoczynku widoczny jest duży, drewniany krzyż, który widnieje pomiędzy Dębami obu policjantów. W dniu 20.04.2018r. odwiedziliśmy Katyński Dąb Pamięci. Na miejscu złożyliśmy hołd bohaterom i postawiśmy symboliczny znicz. Pobyt w Świekatowie bardziej zbliżył nas do sylwetki Józefa Deręgowskiego. Mogliśmy bliżej poznać miejscowość, w której kilkadziesiąt lat temu godnie pełnił służbę opisywany przez nas policjant.

Zdjęcia

Żywa lekcja historii

Opis
przeprow
adzonej
żywej
lekcji

historii

W dniu 26.04. w Zespole Szkół nr 28 w Bydgoszczy przeprowadziłyśmy żywą lekcję historii pt. „Patriotyzm – pamiętajmy o bohaterach”. Zajęcia zostały zrealizowane wśród uczniów 2 klasy gimnazjum. Tego dnia klasa liczyła 26 osób. Celem było zainteresowanie ich historią policji z czasów II Rzeczypospolitej oraz II wojny światowej. W lekcji uczestniczył również zaproszony przez nas syn zamordowanego Józefa Deręgowskiego – Witold Deręgowski. Przybliżył on naszym uczniom sylwetkę swojego ojca. Wygłosił krótki wykład, w którym opowiedział o służbie policjanta oraz o losie, który go spotkał podczas II wojny światowej. Omówił warunki, jakie panowały w obozach koncentracyjnych, mówił również o nadziei powrotu do rodziny, która towarzyszyła więźniom. W tym celu przeczytał piosenkę napisaną przez jeńców obozu w Ostaszkowie. Wspomniał także o swojej matce, która do końca życia wierzyła w to, że pewnego dnia jej mąż wróci tak jak zwykle ze służby. Pokazał uczniom album, w którym od lat gromadził wszystkie najważniejsze dokumenty, pisma i zdjęcia związane z jego rodziną. Poruszył kwestię dotyczącą upamiętnienia poległych m.in. idee sadzenia Katyńskich Dębów Pamięci. Powiedział jak ważną rzeczą jest pogłębianie wśród młodzieży wiedzy o takich wydarzeniach po

to, żeby nie zapomnieć o ludziach, dzięki którym żyjemy w wolnym kraju. Uczestnicy z wielkich zaangażowaniem i zaciekawieniem słuchali przekazywanych im informacji. Na koniec przemówienia uczniowie chętnie zadawali pytania np. o tym, w jaki sposób zdobył tyle informacji, kiedy i w jaki sposób dowiedział się o śmierci ojca oraz jak radziła sobie jego rodzina. Następnie, żeby sprawdzić ich wiedzę zapamiętaną z lekcji, przygotowaliśmy kilka pytań. Założony cel spełnił się, ponieważ uczniowie odpowiedzieli na wszystkie zadane im pytania. Kolejnym zadaniem, które mieli wykonać, było stworzenie małej mapy myśli. To zadanie skłoniło ich do większego zastanowienia i namysłu. Na tablicy napisaliśmy główne hasło – ojczyzna, do którego uczniowie musieli wymyślić kilka zagadnień. Okazało się, że najbardziej z ojczyzną kojarzyli patriotyzm, miłość i oddanie. Taki pogląd jest niezwykle ważny zwłaszcza w dzisiejszych czasach, kiedy podobne wartości są zapominane. Cała lekcja przebiegła zgodnie z naszymi założeniami. Uczniowie chętnie i aktywnie w niej uczestniczyli. Udało nam się wzbudzić w nich zainteresowanie dotyczące funkcjonowania policji z kresów II Rzeczypospolitej.

Pliki
x x x x x

Plik ZIP
lub RAR

Sylwetka policjanta

Imię i
nazwisko
policjanta
Józef Deręgowski

Lata
życia
1895-1940

Opis
postaci
Józef Deręgowski urodził się 23 marca 1895r. w Wałdowie blisko Pruszcza Pomorskiego. Wychował się w rodzinie chłopskiej, był synem Józefa i Józefiny z domu Złotowska. Uczestnicząc w I wojnie światowej zostaje wzięty do niewoli we Francji, a po jej zakończeniu nie wraca do domu, ponieważ Polski nie ma, dlatego wstępuje do „Błękitnej Armii Ochotniczej” gen. Józefa Hallera, stworzoną z przebywających tam Polaków i dopiero w 1919 roku wraca z nią do kraju. Bierze udział w wojnie

polko-bolszewickiej w 1920r. pod dowództwem gen. Józefa Hallera. Po jej zakończeniu zostaje skierowany do służby w policji. Na szkolenie wyjeżdża do Szkoły Policyjnej w Warszawie. Pełni służbę w Pruszczu Pomorskim oraz Lubiewie. Tam też poznaje swoją przyszłą żonę Stanisławę z domu Iwicką. Podczas służby w Pruszczu Pomorskim rodzi mu się syn Albin (1928r.) oraz córka Irena (1930r.), a w Bydgoszczy syn Witold (1934r.). Pełni wierną służbę na posterunku w Świekatowie do września 1939r. wraz z komendantem i przyjacielem Leonardem Gacą. Józef Deręgowski jest przykładem etosu policjanta. Z wielkim poświęceniem i patriotyzmem służył ojczyźnie. Po wybuchu II wojny światowej dostaje nakaz ewakuowania się z rodziną do Chełmna. Na miejscu, zostawiając swoją rodzinę, wraz z Armią Polską, udaje się na Wschód Polski, w celu kontynuowania dalszej walki. Świadczy to o jego odwadze i determinacji, dzięki której gotów jest narazić swoje życie i swoich bliskich. Podczas walk z armią sowiecką, która napadła na Polskę, zostaje wzięty do niewoli. Staje się jednym z 8397 jeńców obozu w Ostaszku na wyspie jeziora Selinger, uważanych za szczególnie niebezpiecznych przez NKWD, dlatego też nie ma szans ucieczki. Ukrywa przed strażnikami klucze od mieszkania, ponieważ do ostatniej godziny życia, nie traci nadziei na

powrót do rodziny. W związku z brakiem jakichkolwiek wiadomości, żona Stanisława złożyła wniosek do sądu o jego zaginięciu. Do ostatecznego podania przyczyny zaginięcia męża, Stanisława wierzyła, że Józef wróci do domu. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 1948r. było uznanie Józefa Deręgowskiego za zmarłego, a datę śmierci podano jako 9 maja 1945r. Dopiero po kilku latach ukazuje się prawdziwa data i okoliczności śmierci. W tajnym raporcie osób w obozie w Ostaszku skierowanych na śmierć przez rozstrzelanie, na 61 miejscu znajduje się nazwisko policjanta. Według tych danych zostaje zamordowany w dniach 5-7 kwietnia 1940r. w Twerze - dawniej Kalinin, w podziemiach siedziby NKWD, poprzez strzał w tył głowy. Obecnie spoczywa na cmentarzu wojennym w Miednoje. Dnia 5 października 2007r. został pośmiertnie mianowany na stopień aspiranta Policji Państwowej. Policjant ten jest doskonałym przykładem waleczności i wiary w odzyskanie ojczyzny. Dobrowolnie wybrał taką drogę życia, bo wiedział, że tylko dzięki zaangażowaniu i poświęceniu, można myśleć o odzyskaniu pokoju. Mimo, że spędza czas w niewoli, tęskniąc za rodziną i wolnością, cieszy się, że może godnie służyć państwu. Zdaje sobie sprawę, że kiedy zajdzie potrzeba,

jest przygotowany oddać
swoje życie i zdrowie w
imię sprawiedliwości.

Film o
postaci

[https://www.youtube.com
/watch?v=unQk4pCTvTE&
t=1s](https://www.youtube.com/watch?v=unQk4pCTvTE&t=1s)

Wykorzys
tane
źródła

- <http://www.pomorska.pl/wiadomosci/swiecie/art/7244288,katynskie-deby-pamieci-dla-zabitych-przez-nkwd,id,t.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/D%C4%85b_Pami%C4%99ci
- <http://ksiegicmentarne.muzeumkatynskie.pl/wpis/8560>
- Stowarzyszenie Rodzin Katyńskich
- Prywatne archiwum Witolda Deręgowskiego m.in.:
 - * Postanowienie Sądu Grodzkiego w Świeciu o śmierci Józefa Deręgowskiego
 - * Notatka szefa NKWD ZSRR Ł. Berii dla J. Stalina (marzec 1940)
 - * Tajny raport osób skierowanych na śmierć przez rozstrzelanie "Do Naczelnika Ostaszkowskiego Obozu Jeńców Wojennych majora - tow. Borisowiec"
 - Zdjęcia własnego autorstwa